[א]ושותפין לא מצו ממירין אלא אי אמרת לא קניא להו אמורי נמי לימרו שאני התם דאמר קרא (א)[1]אם א] המר ימיר (ב)[ב]לרבות את היורש אחד ממיר ואין שנים ממירין מתקיף לה רב יעקב מנהר פקוד אלא מעתה גבי מעשר דכתיב [2]ואם גאל יגאל לרבות [ג]את היורש הכי נמי אחד גואל ואין שנים גואלין שאני מעשר דגבי אבוהון נמי איתיה בשותפות אמר ליה רב אסי ב] לרב אשי ומינה אי אמרת בשלמא קניא להו היינו דחד מיהא מימר אלא אי אמרת לא קניא להו היכי מימר והאמר [ג]רבי אבהו אמר ר' יוחנן המקדיש [ד]מוסיף חומש (ד)[ה]ומתכפר עושה תמורה [ו]והתורם משלו על של חבירו טובת הנאה שלו מקיבעא לא מכפרא מקופיא מכפרא: איבעיא להו כיפרו על מה שבאו או לא כיפרו אמר רב (א) ששת בריה דרב אידי מסתברא דלא כיפרו דאי סלקא דעתך כיפרו שני למה הוא בא ואלא מאי לא כיפרו למה הוא קרב אמר רב אשי רב שישא בריה דרב אידי הכי קא קשיא ליה אי אמרת בשלמא לא כיפרו שלא לשמו מכח לשמו קאתי ושני (ב) למה הוא בא לכפר אלא אי אמרת כיפרו שני למה הוא בא: איבעיא להו אעשה [ה]דלאחר הפרשה מכפרא או לא מכפרא מי אמרינן מידי דהוה אחטאת מה חטאת דקודם הפרשה אין דלאחר הפרשה לא אף הכא נמי דקודם הפרשה אין לאחר הפרשה לא או דלמא לא דמיא לחטאת דחטאת על כל חטא וחטא בעי לאיתויי חדא חטאת והכא כיון (ג) דאיכא כמה עשה גביה מכפרא אעשה דלאחר הפרשה נמי מכפרא תא שמע (ו)[3]וסמך ונרצה (ד) וכי סמיכה מכפרת והלא אין כפרה אלא בדם שנאמר [4]כי הדם הוא בנפש יכפר אלא מה תלמוד לומר וסמך ונרצה לכפר (ז)[ז]שאם ג] עשאה לסמיכה שירי מצוה מעלה עליו הכתוב כאילו לא כיפר וכיפר (ה) מאי לאו דכיפר עשה דקודם הפרשה לא כיפר אעשה דסמיכה דהוה ליה עשה דלאחר הפרשה אמר רבא עשה דסמיכה קאמרת שאני התם דכל כמה דלא שחיט בעמוד וסמוך קאי אימת (ו) קא הוי עשה לאחר שחיטה לאחר שחיטה לא קא מיבעיא לן א"ל רב הונא בר יהודה לרבא אימא כיפר גברא

ושותפין לא מצו ממירין. דתניא ד] הכל ממירין [חוץ מן השותפים] לפי שכל הפרשה כולה נאמרה בלשון יחיד כמו לא יחליפנו ולא ימיר אותו ואם המר ימיר אחד מימר ולא שנים ממירין: **שאני התם.** אע"ג דלא קניא להו גזירת הכתוב הוא דשני יורשין אין ה] ממירין זבח שהפריש אביהן: **אחד ממיר** ו]. דהא דיורש ממיר בקרבן אביו מהכא נפקא לן אם המר ז] לרבות את היורש דהוה מצי למיכתב אם ימר ח] והכא נמי בלשון יחיד כתביה: **אם יגאל** ט] **איש ממעשרו לרבות יורש.** שמוסיף חומש ופודה את מעשר אביו: **איתיה בשותפות.** דלא אשכחן דמימעט שותפין מפדיון מעשר שני. ותמורה היינו טעמא משום דכל הפרשה נאמרה בלשון יחיד: **המקדיש מוסיף חומש כו'.** אדם שנדר קרבן והפרישו חבירו משלו להתכפר בו הנודר והומם ובא לחללו אם המפריש מחללו מוסיף חומש ואם המתכפר מחללו אינו מוסיף חומש (ט) דתלייה רחמנא לחומש במקדיש דכתיב (ויקרא כז) ואם המקדיש יגאל את ביתו ויסף חמישיתו ואם גאל יגאל את השדה [המקדיש אותו]: **ומתכפר עושה תמורה.** דאיהו הוה בעלים דידיה. ובמסכת תמורה יליף טעמא בפ"ק [י.]: **והתורם.** תרומה משלו על הכרי של חבירו טובת הנאה של מפריש הוא בידו לתתה לכהן שירצה ואם בא ישראל ואמר לו הילך סלע זו ותן תרומתך לבן בתי כהן אותה סלע טובת הנאה של מפריש הוא ויליף התם טעמא את י] כל מעשר תבואתך ונתת (דברים כו) מי שהפרישה מתבואתו בידו לתתה: **ומשני מקיבעא לא מכפרא מקופיא מכפרא.** כפרה יא] קבועה שיהא יורש בעליו ממש אין להן הלכך גבי מנחה כשרה ליקרב דלא יב] דשותפין היא יג] אבל כפרה קופיא וצפה ממילא יש להן בו והלכך ממיר. קופיא לשון צף כמו (חגיגה טו:) אקפו ידייכו וכמו (מלכים ב ו) ויצף הברזל תרגום וקפא ברזלא ויש לו דומה במסכת יומא [דף נ:]: **כיפרו על מה שבאו.** קדשים שנזבחו שלא לשמן יקרבו יד] ותנן לא עלו לשם חובה וצריך להביא אחר מיהו מבעיא ליה טו] אם כפרו על החטא שהופרשו עליו ונפקא מיניה שלא ידאג מן היסורין בינתיים: **אמר רב אשי רב שישא בריה דרב אידי.** דיליף לא טז] כיפרו מדבעי לאיתויי שני: **הכי קשיא ליה.** בהבאת יז] שני טפי מהקרבת ראשון: **אי אמרת בשלמא לא כיפרו.** אפילו הכי מיקרב קרבי יח] דשלא לשמו מכח לשמו קאתי דמתחילתו לשמו הוקדש ושני בא לכפר על החטא כגון אם עולה היא מכפרת על עשה או אם אשם הוא יכפר על אשמו: **אעשה דלאחר הפרשה כו'.** אשתם עולה יט] קאי שנזבחו לשמן: **אחטאת.** דלא מכפרא אלא כ] שגגת כרת דקודם הפרשה דכתיב או הודע אליו חטאתו וגו' (ויקרא ד): **כיון דאי איכא כמה עשה גביה מכפרא.** שהרי לא כא] חייב הכתוב (ז) להביאו שתחייב על כל עשה ועשה אלא דורון בעלמא כב] וכתיב ונרצה לו מלמד שנתרצה כג] להקדוש ברוך הוא (בת"כ פ' ויקרא פרק ד) אלמא כולן נתכפרו: **שירי מצוה.** שלא נחשבה בעיניו ולא עשאה: **כאילו לא כיפר וכיפר.** כלומר אף על פי כן כיפר: **מאי כיפר ומאי לא כיפר** (ח) **לאו כיפר עשה קמא דקודם הפרשה ולא כיפר עשה דסמיכה דהוה ליה לאחר הפרשה: בעמוד וסמוך קאי.** ואכתי כל כמה דלא שחטיה לא עבר עליה: **כיפר גברא.** על כל עשה שבידו וניצל מן היסורין כד]:
לא

אחד מימר ואין שנים ממירין. משמע דלרבי יוחנן יורש מימר ותימה דבפ' מי שהוציאוהו (עירובין מו:) קאמר רבי יוחנן רבי מאיר ורבי יהודה הלכה כרבי יהודה ובריש תמורה (דף ב.) וערכין (דף ב.) פליגי בה רבי מאיר ורבי יהודה וקאמר רבי יהודה יורש אינו מימר וי"ל משום דר' יוחנן (ט) אית ליה הלכה כסתם משנה ובריש תמורה וערכין אומר הכל ממירין לאתויי יורש: **מתכפר** עושה תמורה. והא דתניא בפ' קמא דתמורה (דף ט.) לא יחליפנו בשל אחרים הא מפרש התם כגון דאמר מריה דבהמה דהקדש כל הרוצה להמיר בבהמתו ימיר: **מקופיא** מכפרא. תימה דבפ' קמא דתמורה (דף י.) ילפינן דמתכפר עושה תמורה מנזיר והתם כפרה קבועה היא וי"ל דלא יליף מנזיר אלא דמפריש אינו מימר אבל מתכפר עושה תמורה אפי' מקופיא וא"ת כה] דיורש בקופיא גרידא קרי מתכפר ומימר וכי הוו שנים יורשים מיקרו שותפין ולא ממירין והא ביומא פרק הוציאו לו (דף נ:) קבעי בפר כה"ג שאחיו הכהנים מתכפרים אי בקביעותא מתכפרין והוו שותפין ולא מצי ממיר או מקופיא מתכפרין וכולו של כהן גדול ומצי מימר דיחיד הוא אלמא לא חשיב מתכפר כשהוא מקופיא מדכהן גדול מימר ולא מיקרו שותפין מה שאחיו מתכפרין בו בקופיא וי"ל כו] דבשמעתא שניהם כז] היורשין הוו מקופיא לכך מיקרו שותפין ולא ממירין אבל התם כיון דאיכא השתא בהאי קרבן כפרת כהן גדול דקביעא לא חשיבא לגביה אחיו כמו שותפין על ידי כפרת קופיא (י): **דאי ס"ד כיפרו שני למה הוא בא.** תימה כמה קרבנות אדם מתנדב ומביא זה אחר זה מיד אע"פ שכיפר הראשון שנעשה לשמו וי"ל דפריך שני למה חייב להביא ואם תאמר מאי קאמר שני למה הוא בא דלמא קאתי לכפר אמחשבה דשלא לשמן דחשיב עשה לאחר שחיטה כמו סמיכה דבסמוך ומיהו כח] יש לומר (י) דמחשבה תלויה בעובד וקרבן לא מכפר אלא על בעליה ונראה כט] דמאשם קדייק שאינו בא נדבה: **אלא מאי לא כיפרו למה הוא קרב.** נ"ע דהיינו קשיא דריש לקיש (ל) דאם כשירין הם ירצו ואם אינן מרצין למה הן באין: **או דלמא לא דמיא לחטאת.** תימה דנפשוט ממתני' דפ"ק דשבועות (דף ג:) דאפי' לר' שמעון דלית ליה (שם יא:) לב בית דין מתנה עליהן שעיר שלא קרב עליו ל] ברגל זה יקרב ברגל אחר אע"פ שמרגל שעברו לא] נתכפרו כבר אטומאת מקדש וקדשיו דקודם הפרשה דקאתי לב] האי שעיר מכפר אטומאה שאחר כך ויש לומר כיון שאבד וקרב אחר תחתיו איגלאי מילתא שלא היתה הפרשתן הפרשה עד רגל אחר דשחטי ליה: **והלא אין כפרה אלא בדם.** בפרק לג] תמיד נשחט (פסחים נט:) אמרי' כל כמה דלא אכלי כהנים בשר לא מצי מכפר דכתיב ואכלו אותם אשר כופר בהם מלמד שהכהנים אוכלין בשר ובעלים מתכפרים אבל לד] מכל מקום עיקר כפרה אינה אלא בדם: **לאחר שחיטה לא קא מיבעיא לן.** בסוף (מ) הסוגיא בעי רבי ירמיה אפילו לאחר שחיטה:

מסורת הש"ס

(א) תמורה ב. מנחות צג. ערכין ב., (ב) ת"כ פ' בחקותי פי"ג ה"ד., (ג) יומא נ: תמורה י. ושם ב: נדרים לו:, (ד) ירוש' נדרים פ"ד ה"ג., (ה) [עי' תוס' שבת עב. ד"ה כי אתא], (ו) יומא ה. מנחות לג:, (ז) ת"כ ויקרא נדבה פרק ד הלכה י., (ח) תמורה י., (ט) שבת מו. וש"נ, (י) עי' תוס' יומא נ: ד"ה אחיו., (כ) לקמן מו:, (ל) לעיל ה., (מ) לקמן ז.

תורה אור השלם

1. לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר אֹתוֹ טוֹב בְּרָע אוֹ רַע בְּטוֹב וְאִם הָמֵר יָמִיר בְּהֵמָה בִּבְהֵמָה וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹּדֶשׁ:
ויקרא כז, י
2. וְאִם גָּאֹל יִגְאַל אִישׁ מִמַּעַשְׂרוֹ חֲמִשִׁיתוֹ יֹסֵף עָלָיו:
ויקרא כז, לא
3. וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו:
ויקרא א, ד
4. כִּי נֶפֶשׁ הַבָּשָׂר בַּדָּם הִוא וַאֲנִי נְתַתִּיו לָכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי הַדָּם הוּא בַּנֶּפֶשׁ יְכַפֵּר:
ויקרא יז, יא

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רב שישא בריה דר' אידי מסתברא: (ב) שם מכח לשמו קאתי ושני הוא כצ"ל ותיבת למה נמחק: (ג) שם והכא כיון דאי איכא כמה: (ד) שם ת"ש וסמך ונרצה לו לכפר עליו וכי סמיכה: (ה) שם כאילו לא כיפר וכיפר מאי כיפר ומאי לא כיפר מאי לאו: (ו) שם אימת הוי כצ"ל ותיבת קא נמחק: (ז) רש"י ד"ה כיון דאי וכו' לא חייב הכתוב להמביאם שיתחייבו וכו' בעלמא הס"ד ואח"כ מ"ה וסמך ונרצה לו לכפר עליו מלמד וכו' אלמא בכולן נתכפר: (ח) ד"ה מאי כיפר וכו' כיפר מאי לאו:

שינויי נוסחאות

א] בכי"מ ואם (וכ"ה במקרא): ב] נ"א רב אתי (כי"מ, וכן תיקן בשמכ"י). ובמ"כ הגיה אמי: ג] לומר לך שאם, כצ"ל (ש"מ. וכ"ה במנחות צג:): ד] כדתניא בהכל ממירין כצ"ל, והתיבות שבסוגריים נמחק (*צ"ק, דק"ס). ונלצ"ל כדתנן, דהוא משנה שם יג א: ה] אין זבח שהפריש אביהן עושה תמורה. ותיבת ממירין ליתא (כי"פ, ד"ו): ו] בצ"ק ובה"ז מוחקים תיבות אחד ממיר, והכל דיבור אחד. וכ"ה בכתה"י: ז] אם המר ימיר (כי"פ, ד"ו): ח] ימיר (ד"ו): ט] צ"ל גאל יגאל (*ש"מ, רש"ש): י] מאת (כי"י). ובש"מ מדכתיב את: יא] כלומר כפרה כצ"ל (ש"מ. וכ"ה ברש"י יומא נ:): יב] נ"א דלא חל שותפין אהא (ש"מ): יג] נ"א נוסף וכן לענין מרצין. ס"א וכן נמי לענין שאלתא דרב אשי לעיל (ש"מ): יד] וקרבו דתנן כצ"ל (שמכ"י): טו] צ"ל לן (*ש"מ): טז] צ"ל שלא (*ש"מ): יז] בש"מ גורס בהקרבת. ולכאורה נוס' בהבאת נוח יותר וכלישנא דגמ', וצ"ע: יח] צ"ל קרב (ש"מ): יט] צ"ל עולות (ש"מ): כ] צ"ל אלא על (*ש"מ): כא] נ"א לא חייבו הכתוב להביא שתחייבהו (כי"פ): כב] בעלמא הוא כצ"ל (*ש"מ): כג] שנתרצה מכל להקב"ה כצ"ל (ש"מ): כד] גליון. פי' ואפילו לאחר הפרשה (שמכ"י): כה] וא"ת דהכא אמרינן דיורש כצ"ל (מ"כ): כו] ס"א וי"ל דשאני התם לפי [שהוא מקבעא] לכהן הגדול ולכן כפרה דכהנים [דקופיא לא חשיבא] אבל הכא דמת [זה שהיה לו] כפרה דקבעא [לכן דקופיא חשיבא] (ש"מ): כז] צ"ל שני (מ"כ): כח] ומיהו בזה י"ל, כצ"ל (ש"מ): כט] כ"א ועוד נראה (רא"ט), והוא תירוץ על קושיא הראשונה (בה"ז, צ"ק): ל] עליו נמחק (ש"מ): לא] צ"ל שעבר (מ"כ): לב] צ"ל וקאתי (ש"מ): לג] כ"א אע"ג דבפרק (ש"מ): לד] כ"א תיבת אבל נמחק (ש"מ): לה] נרגש כאן חסרון. ובד' וילנא נד' על הגליון נדצ"ל נימא דבא השני ג"כ להגין מן היסורים. ולצ"ב בכוונתו. ואולי צ"ל על דרך זה והלא ראשון לא בא אלא להגין עליו מן היסורים:

עין משפט נר מצוה

כ א מיי' פ"א מהל' תמורה הלכה א:
כא ב מיי' שם הלכה ה:
כב ג מיי' פ"ז מהלכות ערכין הלכה ג ופ"ה מהל' מעשר שני הלכה א:
כג ד מיי' פ"ז מהלכות ערכין הלכה ד:
כד ה מיי' פ"א מהלכות תמורה הלכה ד:
כה ו מיי' פ"ד מהלכות [תרומות] הלכה ג:
כו ז מיי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה יב:

מוסף רש"י

ושותפין לא מצו ממירין. כדאמרינן (באידך) [בשילהי] פירקין (דף יג.) וקא מפיק לה ממעשר. (תמורה ב: ועע"ש דף י. רש"י ד"ה א"ב): **אם המר ימיר.** דהוה מצי למיכתב ואם ימיר בהמה בבהמה, המר ימיר למאי הלכתא, לרבות את היורש דתמורתו תמורה (תמורה ב.) **והאמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן.** שלשה דברים בנותן משלו את טובת חבירו (יומא נ:): **המקדיש מוסיף חומש.** שאם רוצה לפדות הקדשו כגון שנפל בו מום, יכול לפדותו ומוסיף חומש, אבל מימר אינו מוסיף חומש דכתיב ואם המקדיש וגו' על הקדש ראשון אתה מוסיף חומש ולא על הקדש שני כגון תמורה. ע"א שאם הקדיש בית או שדה ואתו בעלים לפדותו, לא פרקי בלא חומש דכתיב ואם המקדיש יגאל ויסף חמישיתו אבל אם גאלו אחר לא חייביה רחמנא ליתן חומש **ומתכפר עושה תמורה.** שאם הפריש ישראל קרבן כדי שיתכפר בו חבירו ישראל ואמר המתכפר זו תחת זו, תמורתו תמורה ולוקה דכיון שהופרש לצרכו קרינא ביה קרבנו, דבתר המתכפר אזלינן (תמורה ב:). אבל המקדיש אם המיר בה אינה תמורה, דאין ממירין בשל אחרים והאי לאו בעלים דידיה הוא (יומא נ:): **והתורם משלו על של חבירו.** מתבואה שלו על טבלין של חבירו לפוטרו מן המעשרות (תמורה ב:): **טובת הנאה שלו.** של תורם, שיכול ליתנו לכל כהן שירצה (אי נמי) ואם אמר לו ישראל הילך סלע זה ותנה לבן בתי כהן הוי אותו סלע של תורם ולא של [ה]נתרם בשבילו, ולא מצי טעין הלה כיון שנתרמה על טבל שלו נמצא דנותן סלע על של עצמו (תמורה ויומא שם) **טובת הנאה שלו.** שנאמר כי תכלה לעשר את כל מעשר תבואתך [וגו'] ונתת ללוי וגו' (דברים כו) תלה הכתוב הנתינה במי שמעשרה משלו (יומא נ:): **שירי מצוה.** כלומר שלא חש לחשוב אותה מצוה ולא סמך (שם ה.):

ליקוטים

ואם גאל יגאל לרבות את היורש. אדם היורש מעשר שני מאביו ופדאו מוסיף חומש אע"פ שלא הפרישו הוא מ"מ הרי הוא שלו עכשיו. וקשיא לי יורש למה לי לרבויי, לא יהא אלא שניתן לו מי לא מוסיף עליה חומש. ואיכא למימר דמקבל מתנה ויורש חדה שיטה נינהו וקמ"ל דמעשר ממון הדיוט הוא ומצי לאורותיה לבריה ומצי נמי למיהביה במתנה, וכי פריק ליה יורש ומקבל מתנה מעשר דנפשיה, פריק ומוסיף חומש. דלר"מ דאמר מעשר ממון גבוה הוא, לא מצי יהיב ליה במתנה ולא מצי לאורותיה לבריה. א"נ הא דקתני יורש ולא קאמר מקבל מתנה, אפילו לר' מאיר קאמר ליה, ואע"ג דבמתנה לא מצי יהיב ליה, לענין ירושה מודה דיורש במקום אב קאי וכי פריק ליה יהיב חומש, כדאשכחן לענין גאולת הקדשות שהיורש עומד במקום אביו גם כן להוסיף חומש שהקדש אינו יכול לא ליתנו במתנה ולא להורישו ואפ"ה אמר רחמנא רביה, הכא נמי רחמנא רבייה (לאב"ד תו"כ בחוקותי): **כאילו לא כיפר וכיפר.** בפ"ק דזבחים מפרש דלא תימא שלא עבר כל כך אם לא קיים מצות עשה זו, אלא הרבה עבר כאילו לא כיפר, ומ"מ כיפר שפטור מקרבן. ועוד מפרש התם לשון אחר שעולה מכפרת אחייבי עשה שקודם השחיטה, אבל מצות עשה דסמיכה שעד אחר שחיטה לא עבר שלעולם הוא בקום וסמוך עד לאחר שחיטה, אינה מכפרת (תו"י יומא ה' ע"א):

שיטה מקובצת אי אמרת כיפרו שני למה הוא בא. תימה מאי פריך [illegible]